

Glagoli – Czasowniki

GLAGOLI – CZASOWNIKI

Glagoli su promjenjiva vrsta riječi kojima se izriču radnja i stanje.

Glagole karakteriziraju kategorije:

– **lica (osoba)** – prvo (prva osoba), drugo (druga osoba), treće (treća osoba)

– **broja (liczba)** – jednina (liczba pojedyncza), množina (liczba mnoga)

– **roda (rodzaj)** – muški (rodzaj męski), ženski (rodzaj żeński), srednji (rodzaj nijaki), muškoosobni (rodzaj męskoosobowy) i tzv. *nemuškoosobni* (rodzaj niemęskoosobowy)

– **vremena (czas)** – prezent (czas teraźniejszy), perfekt (czas przeszły), futur (czas przyszły)

– **načina (tryb)** – indikativ (tryb oznajmujący/orzekający), imperativ (tryb rozkazujący), kondicional (tryb warunkowy/przypuszczający)

– **vida (rodzaj czynności/aspekt)** – svršeni glagoli (czasowniki dokonane), nesvršeni glagoli (czasowniki niedokonane)

– **stanja (strona)** – aktiv (strona czynna), pasiv (strona bierna), oblici s povratnom zamjenicom (strona zwrotna)

GLAGOLSKI OBLICI

Infinitiv (bezokolicznik) je glagolski oblik koji ima **nastavak -ć** (većina poljskih glagola) ili **-c**.

**brać, nieść, pić, płakać, płynąć, wieść, zachodzić, zejść
biec, móc, piec, rzec, upiec, wlec**

«**Bezličnik**» (**forma bezosobowa**) dolazi u rečenicama bez subjekta.

Dano bratu książkę.

Napisano piosenkę na konkurs.

Bezlični glagoli (czasowniki nieosobowe) nemaju kategoriju lica i nemaju infinitivni oblik.

Bezlični se oblik glagola tvori:

– od osnove glagolskoga pridjeva trpnoga (imiesłów bierny) i nastavka -o:
milczeć – milczano, myć – myto, nieść – niesiono, oddać – oddano, omówić – omówiono, posprzątać – posprzątano, prosić – proszono, utworzyć – utworzono, wieść – wieziono, wziąć – wzięto, zacząć – zaczęto, zmarznąć – zmarznięto, zrobić – zrobiono, zwrócić – zwrócono

– uporabom glagola u 3. licu jednine srednjega roda i povratne zamjenice *się*:

mówi się (mówiło się), czeka się (czekało się), opowiada się (opowiadało się), pisze się (pisało się)

– uporabom glagola:

można (było, będzie), trzeba (było, będzie), warto (było, będzie), wolno (było, będzie)

należy, trzeba, warto

GLAGOL **BITI** – CZASOWNIK **BYĆ**

Prezent – Czas teraźniejszy

	Jednina	Mnożina
1.	jestem	jesteśmy
2.	jesteś	jesteście
3.	jest	są

Perfekt – Czas przeszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłem	byłam	-	byliśmy	byłyśmy
2.	byłeś	byłaś	-	byliście	byłyście
3.	był	była	było	byli	były

Futur – Czas przyszły

	Jednina	Mnożina
1.	będę	będziemy
2.	będziesz	będziecie
3.	będzie	będą

Kondicional – Tryb przypuszczający

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłbym	byłabym	-	bylibyśmy	byłybyśmy
2.	byłbyś	byłabyś	-	bylibyście	byłybyście
3.	byłby	byłaby	byłoby	byliby	byłyby

Imperativ – Tryb rozkazujący

	Jednina	Mnożina
1.	-	bądźmy!
2.	bądź!	bądźcie!
3.	niech będzie!	niech będą!

Głagolski pridjev radni – Imiesłów przymiotnikowy czynny
będący

Głagolski prilog sadašnji – Imiesłów przysłówkowy współczesny
będąc

GLAGOL **HTJETI** – CZASOWNIK **CHCIEĆ**

Prezent - Czas teraźniejszy

	Jednina	Mnożina
1.	chcę	chcemy
2.	chcesz	chcecie
3.	chce	chcą

Perfekt - Czas przeszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chciałem	chciałam	-	chcieliśmy	chciałyśmy
2.	chciałeś	chciałaś	-	chcieliście	chciałyście
3.	chciał	chciała	chciało	chcieli	chciały

Futur - Czas przyszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę chciał	będę chciała	-	będziemy chcieli	będziemy chciały
2.	będziesz chciał	będziesz chciała	-	będziecie chcieli	będziecie chciały
3.	będzie chciał	będzie chciała	będzie chciało	będą chcieli	będą chciały

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę chcieć	będę chcieć	-	będziemy chcieć	będziemy chcieć
2.	będziesz chcieć	będziesz chcieć	-	będziecie chcieć	będziecie chcieć
3.	będzie chcieć	będzie chcieć	będzie chcieć	będą chcieć	będą chcieć

Kondycjonal – Tryb przypuszczający

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chciałbym	chciałabym	-	chcielibyśmy	chciałybyśmy
2.	chciałbyś	chciałabyś	-	chcielibyście	chciałybyście
3.	chciałby	chciałaby	chciałoby	chcieliby	chciałyby

Imperativ – Tryb rozkazujący

	Jednina	Mnożina
1.	-	chciejmy!
2.	chciej!	chciejcie!
3.	niech chce!	niech chcą!

Glagolski pridjev radni – Imiesłów przymiotnikowy czynny
chcący

Glagolski pridjev trpni – Imiesłów przymiotnikowy bierny
chciany

Glagolski prilog sadašnji – Imiesłów przysłówkowy współczesny
chcąc

PREZENT – CZAS TERAŹNIEJSZY

Prezent se tvori od prezentske osnove i prezentskoga nastavka. Nastavci određuju pripadnost određenoj glagolskoj vrsti.

Poljski se glagoli tradicionalno dijele u četiri vrste (*koniugacija*), ovisno o nastavcima glagola u prezentu u 1. i 2. licu jednine.

-ę, -esz	pić – piję, pijesz
-ę, -isz	chodzić – chodzę, chodzisz
-ę, -ysz	leżeć – leżę, leżysz
-am, -asz	śpiewać – śpiewam, śpiewasz
-em, -esz	umieć – umiem, umiesz

Prezentskim oblicima samo nesvršeni glagoli izražavaju sadašnjost. Svršeni glagoli svojim prezentskim oblicima izriču buduće vrijeme.

1. vrsta – 1. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-ę	-emy
2.	-esz	-ecie
3.	-e	-ą

pić

	Jednina	Množina
1.	piję	pijemy
2.	pijesz	pijecie
3.	pije	piją

plakać

	Jednina	Množina
1.	placę	placzemy
2.	placzesz	placzecie
3.	placze	placzą

plynać

	Jednina	Množina
1.	plynę	plyniemy
2.	plyniesz	plyniecie
3.	plynie	plyną

brać

	Jednina	Množina
1.	biorę	bierzemy
2.	bierzesz	bierzecie
3.	bierze	biorą

nieść

	Jednina	Množina
1.	niosę	niesiemy
2.	niesiesz	niesiecie
3.	niesie	niosą

wieźć

	Jednina	Množina
1.	wiozę	wieziemy
2.	wieziesz	wiezecie
3.	wiezie	wiożą

Najveće se promjene u sastavu prezentske osnove događaju u korijenskom morfemu glagola prve vrste. Stoga se glagoli dijele u nekoliko skupina, ovisno o sufiksanim morfemima i tipovima promjena.

1.

-a-

Posebnu skupinu čine glagoli kojih infinitivna osnova završava sufiksanim morfemom *-a-*:

chrapać – chrapie, chrapiesz, chrapią; cesać się – cieszę się, cieszysz się, cieszą się; drzemać – drzemie, drzemiesz, drzemią; karać – karzę, karzesz, karzą; kazać – każe, każesz, każą; kąpać się – kąpie się, kąpiesz się, kąpią się; łamać – łamię, łamiesz, łamią; łapać – łapie, łapiesz, łapią; pisać – piszę, piszesz, piszą; płakać – płaczę, płaczesz, płaczą; szarpać – szarpie, szarpiesz, szarpią; wiązać – wiąże, wiążesz, wiążą

deptać – depczę, depczesz, depczą; belkotać – belkoczę, belkoczesz, belkoczą; chrobotać – chroboczę, chroboczesz, chroboczą; gruchotać – gruchoczę, gruchoczesz, gruchoczą; laskotać – laskoczę, laskoczesz, laskoczą; mamrotać – mamroczę, mamroczesz, mamroczą

U nekih glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-a-* i infinitivnim nastavkom *-ć*, sufikslnom morfemu prezentske osnove *-e-* dodaje se *-j-*.

grzać – grzeję, grzejesz, grzeją; lać – leję, lejesz, leją; siać – sieję, siejesz, sieją; śmiać się – śmieję się, śmiejesz się, śmieją się; wiać – wieję, wiejesz, wieją; ziać – zieję, ziejesz, zieją

2. *-owa-*, *-ywa-*, *-iwa-* → *-uj-*

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-owa-*, *-ywa-* i *-iwa-* prezentska osnova završava sufikslnim morfemom *-uj-*:

budować – buduję, budujesz, budują; całować – całuję, całujesz, całują; chorować – choruję, chorujesz, chorują; denerwować – denerwuję, denerwujesz, denerwują; dziękować – dziękuję, dziękujesz, dziękują; gotować – gotuję, gotujesz, gotują; kierować – kieruję, kierujesz, kierują; kosztować – kosztuję, kosztujesz, kosztują; kupować – kupuję, kupujesz, kupują; pracować – pracuję, pracujesz, pracują; studiować – studiuję, studiujesz, studiują; telefonować – telefonuję, telefonujesz, telefonują; żalować – żaluję, żalujesz, żalują; żartować – żartuję, żartujesz, żartują

obiecywać – obiecuję, obiecujesz, obiecują; odbudowywać – odbudowuję, odbudowujesz, odbudowują; opatrywać – opatruję, opatrujesz, opatrują; opisywać – opisuję, opisujesz, opisują; otrzymywać – otrzymuję, otrzymujesz, otrzymują;

porównywać – porównuję, porównujesz, porównują;
przekonywać – przekonuję, przekonujesz, przekonują;
rozpatrywać – rozpatruję, rozpatrujesz, rozpatrują;
wychowywać – wychowuję, wychowujesz, wychowują;
widywać – widuję, widzujesz, widują; wykonywać –
wykonuję, wykonujesz, wykonują; zachowywać – zachowuję,
zachowujesz, zachowują

doczekiwać – doczekuję, doczekujesz, doczekują; oszukiwać
– oszukuję, oszukujesz, oszukują; podskakiwać – podskakuję,
podskakujesz, podskakują; podsłuchiwać – podsłuchuję,
podsłuchujesz, podsłuchują; posługiwać – posługuję,
posługujesz, posługują; zamieszkiwać – zamieszkuję,
zamieszkujesz, zamieszkują

3. -wa- → -j-

Infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-wa-*, a prezentska sufikslnim morfemom *-j-*:

dawać – daję, dajesz, dają; dostawać – dostaję, dostajesz,
dostają; oddawać – oddaję, oddajesz, oddają; poznawać
– poznaję, poznajesz, poznają; sprzedawać – sprzedaję,
sprzedajesz, sprzedają; wstawać – wstaję, wstajesz, wstają;
zdawać – zdaję, zdajesz, zdają

4. -y-, -i-, -u- → -yj-, -ij-, uj-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-y-*, *-i-* ili *-u-* i imaju nastavak *-ć*, u prezentskoj se osnovi tim sufikslnim morfemima dodaje *-j-*:

kryć – kryję, kryjesz, kryją; myć – myję, myjesz, myją; szyć –
szyję, szyjesz, szyją; tyć – tyję, tyjesz, tyją; wyć – wyję, wyjesz,
wyją; żyć – żyję, żyjesz, żyją

bić – biję, bijesz, biją; gnić – gniję, gnijesz, gniją; pić – piję,
pijesz, piją; wić – wiję, wijesz, wiją

czuć – czuję, czujesz, czują; kuć – kuję, kujesz, kują; kłuć –
kłużę, kłujesz, kłują; pluć – pluję, plujesz, plują; pruć – pruję,
prujesz, prują; psuć – psuję, psujesz, psują; snuć – snuję,
snujesz, snują; szczuć – szczuję, szczujesz, szczują; truć –
truję, trujesz, trują

5. -e- → -ej-

U nekih glagola s nastavkom -ć, kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -e, prezentskoj se osnovi dodaje morfem -ej-:

blednieć – blednieję, bledniejesz, blednieją; grubieć – grubieję, grubiejesz, grubieją; kuleć – kuleję, kulejesz, kuleją; mdleć – mdleję, mdlejesz, mdleją; zdrowieć – zdrowieję, zdrowiejesz, zdrowieją

U nekih glagola sa sufikslnim morfemom -e- i infinitivnim nastavkom -ć, prezentska se osnova razlikuje od infinitivne zbog alternacija:

e : ø, rz : r

drzeć – drę, drzesz, dra; trzeć – trę, trzesz, tra; żreć – żrę, żresz, żra

6. -ną- → -n-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -ną-, prezentska osnova završava sufikslnim morfemom -n-:

biegnąć – biegnę, biegniesz, biegną; ciągnąć – ciągnę, ciągniesz, ciągną; kichnąć – kichnę, kichniesz, kichną; krzyknąć – krzyknę, krzykniesz, krzykną; kwitnąć – kwitnę, kwitniesz, kwitną; marznąć – marzně, marzniesz, marzną; moknąć – moknę, mokniesz, mokną; pragnąć – pragnę, pragniesz, pragną; rosnąć – rosnę, rośniesz, rosną; schnąć – schnę, schniesz, schną; stygnąć – stygnę, stygniesz, stygną

7. -ą- → -n-/-m-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -ą-, u prezentskoj se osnovi sufikslni morfem gubi i umeće se -n- ili -m-.

kląć – klnę, klniesz, klną; napocząć – napocznę, napoczniesz, napoczną; zacząć – zacznę, zaczniesz, zaczną

dać – dmę, dmiesz, dma; nająć – najmę, najmiesz, najmą; objąć – obejmę, obejmiesz, obejmą; odjąć – odejmę, odejmiesz, odejmą; pojąć – pojmem, pojmiesz, pojmy; zająć – zajmę, zajmiesz, zajmą

U nekih se glagola gubi i samoglasnik -i- koji je dio korijenskoga morfema:

ciąć – tnę, tniesz, tną; giąć – gnę, gniesz, gną; miąć – mnę, mniesz, mną; piąć się – pnę się, pniesz się, pną się; rozpiąć – rozepnę, rozepniesz, rozepną; wziąć – wezmę, weźmiesz, wezmą; zapiąć się – zapnę się, zapniesz się, zapną się

8.

-ś- i -ź-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-ś-* i *-ź-* prezentska se osnova razlikuje od infinitivne pa se ovisno o završnom sufikslnom morfemu prezentske osnove izdvajaju sljedeće skupine:

t- skupina

gnieść – gniotę, gnieciesz, gniotą; pleść – plotę, pleciesz, plotą

d-skupina

kłaść – kładę, kładziesz, kładą; wieść – wiodę, wiedziesz, wiodą; znaleźć – znajdę, znajdziesz, znajdą

U nekih glagola umeće se i *-n-*:

paść – padnę, padniesz, padną; ukraść – ukradnę, ukradniesz, ukradną

s-skupina

nieść – niość, niesiesz, niosą; paść – pasę, pasiesz, pasą

z-skupina

gryźć – gryzę, gryziesz, gryżą; wieźć – wiozę, wiesziesz, wiożą; wleźć – wleżę, wleziesz, wleżą

9.

-ec, -yc, -uc, -c

U glagola 1. vrste s infinitivnim nastavkom *-c* prezentska se osnova razlikuje od infinitivne zbog alternacija.

Stoga se izdvajaju sljedeće skupine ovisno o sufikslnom morfemu kojim završava prezentska osnova:

g-skupina

móc – mogę, możesz, mogą; pomóc – pomogę, pomożesz, pomogą; strzec – strzegę, strzeżesz, strzegą; strzyc – strzygę, strzyżesz, strzygą

U nekih glagola ove skupine nakon *-g-* umeće se *-n-*:

biec – biegnę, biegniesz, biegną; przysiąc – przysięgnę, przysięgniesz, przysięgną; ulec – ulegnę, ulegniesz, ulegną

k-skupina

piec – piekę, pieczesz, pieką; siec – siekę, sieczesz, sieką; tłuc – tłuć, tłuczesz, tłuką; wlec – wloć / wleć – wleczesz, wloką / wleką

U nekih glagola ove skupine nakon *-k-* umeće se *-n-*:

ciec – cieknę, ciekiesz, ciekną; rzec – rzeknę, rzekiesz, rzekną; uciec – ucieknę, uciekiesz, uciekną; wściec się – wścieknę się, wściekiesz się, wściekną się

10.

brać – biorę, bierzesz, biorą; prać – piorę, pierzesz, piorą; rwać – rwę, rwiesz, rwą; ssać – ssę, ssiesz, ssą; zwać – zwę, zwiesz, zwą; słać – ślę, ślesz, ślą; stać się - staje się

U glagola 1. vrste u prezentskoj se osnovi javljaju alternacije:

– samoglasničke:

o : o : e brać – biorę, bierzesz

e : o nieść – niosę

– suglasničke:

b : bi brać – biorę, bierzesz, biorą

p : pi łapać – łapię, łapiesz, łapią

d : dzi kłaść – kładę, kładziesz, kładą; wieść – wiodę, wiedziesz, wiodą; iść – idę, idziesz, idą

w : wi rwać – rwę, rwiesz, rwą

r : rz prać – piorę, pierzesz, piorą

s : sz pisać – piszę, piszesz, piszą

s : si nieść – niosę, niesiesz, niosą; ssać – ssę, ssiesz, ssą

k : cz płakać – płacę, płaczesz, płaczą; płukać – płucę, płuczesz, płuczą

t : ci gnieść – gniotę, gnieciesz, gniotą; pleść – plotę, pleciesz, plotą

t : cz deptać – depcę, depczesz, depczą; dygotać - dygocę, dygoczesz, dygoczą

z : ż kazać – każę, każesz, każą; mazać – mażę, mażesz, mażą; wiązać – wiążę, wiążesz, wiążą;

z : zi	wieźć – wiozę, wiesziesz, wiozą
m : mi	drzemać – drzemię, drzemiesz, drzemią
n : ni	kraść – kradnę, kradniesz, kradną

całować

	Jednina	Mnożina
1.	całuję	całujemy
2.	całujesz	całujecie
3.	całuje	całują

gotować

	Jednina	Mnożina
1.	gotuję	gotujemy
2.	gotujesz	gotujecie
3.	gotuje	gotują

rozpatrywać

	Jednina	Mnożina
1.	rozpatruję	rozpatrujemy
2.	rozpatrujesz	rozpatrujecie
3.	rozpatruje	rozpatrują

porównywać

	Jednina	Mnożina
1.	porównuję	porównujemy
2.	porównujesz	porównujecie
3.	porównuje	porównują

2. vrsta - 2. koniugacja

Drugoj vrsti pripadaju neki glagoli kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-e-*, *-y-* i *-i-* te glagoli *bać się*, *spać*, *stać* i njihove izvedenice.

	Jednina	Mnożina
1.	-ę	-imy, -ymy
2.	-isz, -ysz	-icie, -ycie
3.	-i, -y	-ą

1.

cierpieć – cierpię, cierpisz, cierpią; krzyczeć – krzyczę, krzyczysz, krzyczą; leżeć – leżę, leżysz, leżą; marzyć – marzę, marzysz, marzą; milczeć – milczę, milczysz, milczą; musieć – muszę, musisz, muszą; myśleć – myślę, myślisz, myślą; należeć – należę, należysz, należą; patrzeć – patrzę, patrzysz, patrzą; słyszeć – słyszę, słyszysz, słyszą; widzieć – widzę, widzisz, widzą; woleć – wolę, wolisz, wolą; wrzeszczeć – wrzeszczę, wrzeszczysz, wrzeszczą

2.

kończyć – kończę, kończysz, kończą; liczyć – liczę, liczysz, liczą; marzyć – marzę, marzysz, marzą; tańczyć – tańczę, tańczysz, tańczą; tłumaczyć – tłumaczę, tłumaczysz, tłumaczą; ważyć – ważę, ważysz, ważą

3.

dzwonić – dzwonię, dzwonisz, dzwonią; gonić – gonię, gonisz, gonia; lubić – lubię, lubisz, lubią; mylić – mylę, mylisz, mylą; mówić – mówię, mówisz, mówią; palić – palę, palisz, palą; płacić – płacę, płacisz, płacą; prowadzić – prowadzę, prowadzisz, prowadzą; robić – robię, robisz, robią; wątpić – wątpię, wątpisz, wątpią

4.

bać się – boję się, boisz się, boją się; spać – śpię, śpisz, śpią; stać – stoję, stoisz, stoją

Osnova glagola u 3. licu množine završava istim suglasnikom kao i u 1. licu jednine:

tracić – tracę, tracisz, tracą; nosić – noszę, nosisz, noszą

Ako ispred sufiksalnoga morfema *-e-* odnosno *-i-* i infinitivnoga nastavka *-ć* stoje: *ci, dzi, si, ści, zi, ździ, li, (m)ni*, u 1. licu jednine i 3. licu množine meki suglasnik alternira.

ci : c	tracić – tracę, tracisz, tracą; płacić – płacę, płacisz, płacą
dzi : dz	widzieć – widzę, widzisz, widzą; siedzieć – siedzę, siedzisz, siedzą; chodzić – chodzę, chodzisz, chodzą

- si : sz** nosić – noszę, nosisz, noszą; gasić – gaszę, gasisz, gaszą
- ści : szcz** czyścić – czyszcę, czyścisz, czyszczą; złościć się – zloszczę się, zloszczisz się, zloszczą się
- zi : ż** wozić – wożę, wozisz, wożą; grozić – grożę, grozisz, grożą
- ździ : źdź** jeździć – jeżdżę, jeździsz, jeżdżą
- li : l** golić – golę, golisz, golą; chwalić – chwalę, chwalisz, chwalą
- **(m)ni : (m)n** → zapomnieć: zapomnę, zapomniesz, zapomną

spać

	Jednina	Mnożina
1.	śpię	śpimy
2.	śpisz	śpicie
3.	śpi	śpią

mówić

	Jednina	Mnożina
1.	mówię	mówimy
2.	mówisz	mówicie
3.	mówi	mówią

robić

	Jednina	Mnożina
1.	robię	robimy
2.	robisz	robicie
3.	robi	robią

placić

	Jednina	Mnożina
1.	placę	placimy
2.	placisz	placicie
3.	placi	placą

nosić

	Jednina	Mnożina
1.	noszę	nosimy
2.	nosisz	nosicie
3.	nosi	noszą

krzyczyć

	Jednina	Mnożina
1.	krzyczę	krzyczymy
2.	krzyczysz	krzyczycie
3.	krzyczy	krzyczą

suszyć

	Jednina	Mnożina
1.	suszę	suszymy
2.	suszysz	suszycie
3.	suszy	suszą

służyć

	Jednina	Mnożina
1.	służę	służymy
2.	służysz	służycie
3.	służy	służą

3. vrsta – 3. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-am	-amy
2.	-asz	-acie
3.	-a	-ają

Prema ovom konjugacijskom tipu sprežu se neki glagoli s infinitivnim nastavkom *-ć* kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-a-* te nepravilni glagoli *dać* i *mieć*:

1.

czekać – czekam, czekasz, czekają; czytać – czytam, czytasz, czytają; grać – gram, grasz, grają; kochać – kocham, kochasz, kochają; oglądać – oglądam, oglądasz, oglądają; otwierać – otwieram, otwierasz, otwierają; pływać – pływam, pływasz, pływają; powtarzać – powtarzam, powtarzasz, powtarzają; przeproszać – przepraszam, przepraszasz, przepraszają; pytać – pytam, pytasz, pytają; rozmawiać – rozmawiam, rozmawiasz, rozmawiają; słuchać – słucham, słuchasz, słuchają; szukać – szukam, szukasz, szukają; zamykać – zamykam, zamykasz, zamykają; znać – znam, znasz, znają

2.

dać – dam, dasz, dadzą; mieć – mam, masz, mają

czytać

	Jednina	Mnożina
1.	czytam	czytamy
2.	czytasz	czytacie
3.	czyta	czytają

plywać

	Jednina	Mnożina
1.	plywam	plywamy
2.	plywasz	plywacie
3.	plywa	plywają

dać

	Jednina	Mnożina
1.	dam	damy
2.	dasz	dacie
3.	da	dadzą

mieć

	Jednina	Mnożina
1.	mam	mamy
2.	masz	macie
3.	ma	mają

4. vrsta – 4. koniugacija

Prema ovom konjugacijskom obrascu sprežu se glagoli: *rozumieć, śmieć, umieć, jeść, wiedzieć*.

	Jednina	Mnożina
1.	-em	-emy
2.	-esz	-ecie
3.	-e	-eja, -ą

rozumieć

	Jednina	Mnożina
1.	rozumiem	rozumiemy
2.	rozumiesz	rozumiecie
3.	rozumie	rozumieją

śmieć

	Jednina	Mnożina
1.	śmiem	śmiemy
2.	śmiesz	śmiecie
3.	śmie	śmieją

umieć

	Jednina	Mnożina
1.	umiem	umiemy
2.	umiesz	umiecie
3.	umie	umieją

jeść

	Jednina	Mnożina
1.	jem	jemy
2.	jesz	jecie
3.	je	jedzą

wiedzieć

	Jednina	Mnożina
1.	wiem	wiemy
2.	wiesz	wiecie
3.	wie	wiedzą

PERFEKT – CZAS PRZESZŁY

Perfekt se tvori od infinitivne osnove svršenih i nesvršenih glagola, morfema **-l** u jednini, morfema **-li** u množini za muškoosobni oblik i **-ły** za tzv. *nemuškoosobni oblik* u množini te nastavaka za svako lice.

Jednina
czyta + l + em, eś, ø
czyta + l + am, aś, a
czyta + l + o

Mnożina
czyta + li + śmy, ście, ø
czyta + ły + śmy, ście, ø

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	robiłem	robiłam	-	robiliśmy	robiłyśmy
2.	robiłeś	robiłaś	-	robiliście	robiłyście
3.	robił	robiła	robiło	robili	robiły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	kochałem	kochałam	-	kochaliśmy	kochałyśmy
2.	kochałeś	kochałaś	-	kochaliście	kochałyście
3.	kochał	kochała	kochało	kochali	kochały

ciągnąć – ciągnąłem, ciągnąłeś, ciągnął

grać – grałem, grałeś, grał

liczyć – liczyłem, liczyłeś, liczył

rzucać – rzucałem, rzucałeś, rzucił

biegać – biegałam, biegałaś, biegała

marnować – marnowałam, marnowałaś, marnowała

robić – robiłam, robiłaś, robiła

tańczyć – tańczyłam, tańczyłaś, tańczyła

Različitu perfektu i infinitivnu osnovu imaju:

– glagoli s infinitivnim nastavkom *-c*:

biec – biegł, biegli; móc – mógł, mogli; piec – piekł, piekli;

pomóc – pomógł, pomogli; strzec – strzegł, strzegli; strzyc – strzygł, strzygli; tłuc – tłukł, tłukli

U glagola *móc, pomóc -ó-* alternira u *-o-*, osim u 3. licu jednine muškoga roda: *mógł, pomógł*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ž.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
1.	pomogłem	pomogłam	-	pomogliśmy	pomogłyśmy
2.	pomogłeś	pomogłaś	-	pomogliście	pomogłyście
3.	pomógł	pomogła	pomogło	pomogli	pomogły

– neki glagoli s infinitivnim nastavkom *-ć* kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-e*:

drzeć – darł, darli; oprzeć – oparł, oparli; poprzeć – poparł, poparli; trzeć – tarł, tarli; umrzeć – umarł, umarli

– glagoli kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-ś-* odnosno *-ź-*:

gnięść – gniótl, gniętli, gniotły; jeść – jadł, jedli, jadły; kłaść – kładł, kładli, kładły; kraść – kradł, kradli, kradły; nieść – niósł, nieśli, niosły; pleść – plótl, pletli, plotły; trząść – trzął, trzęśli, trzęsły; usiąść – usiadł, usiedli, usiadły; wieść – wiódl, wiedli, wiodły; wpaść – wpadł, wpadli, wpadły

wieźć – wiózł, wieźli, wiozły; zawieźć – zawiózł, zawieźli, zawiozły; znaleźć – znalazł, znaleźli, znalazły

U glagola *gnieść, nieść, pleść, wieść, wieźć* morfem *-e-* u perfektu alternira s *-o-*. Samo glagol u 3. licu jednine muškog roda ima oblik osnove sa samoglasnikom *-ó-*. Oblik sa samoglasnikom *-e-* imaju muškoosobni oblici u množini, a ostali oblici imaju samoglasnik *-o-*.

U većine glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-nq-*, nazalni samoglasnik *-ą-* zadržava se samo u oblicima muškoga roda u jednini, a u ostalim oblicima alternira u *-ę-*:

ciągnąć – ciągnął, ciągnęła; ginąć – ginął, ginęła; dmuchnąć – dmuchnął, dmuchnęła; dzwignąć – dzwignął, dzwignęła; kopnąć – kopnął, kopnęła; krzyknąć – krzyknął, krzyknęła; minąć – minął, minęła; pośliznąć się – pośliznął się, pośliznęła się; plunąć – plunął, plunęła; pragnąć – pragnął, pragnęła; stanąć – stanął, stanęła; sięgnąć – sięgnął, sięgnęła; trzasnąć – trzasnął, trzasnęła; wrzasnąć – wrzasnął, wrzasnęła; zacząć – zaczął, zaczęła; zamknąć – zamknął, zamknęła

Sufikslni morfem *-nq-* u perfektnim se oblicima nekih glagola gubi:

biegnąć – biegł, biegnęła; grzęznąć – grzązł, grzęznęła; mięknać – miękł, miękła; moknąć – mókł, mokła; pęknąć – pękł, pękła; rosnać – rósł, rosła

Neki glagoli imaju dva pravilna oblika:

niknąć – on nikł / niknął, ona nikła / niknęła; stygnąć – stygl / stygnął, stygnęła; ślepnąć – ślepl (rjeđe: ślepnął), ślepnęła

U svih glagola koji završavaju na *-eć* (osim *trzeć, drzeć, grzeć, umrzeć*) samoglasnik *-e-* alternira u *-a-* u svim licima i rodovima osim u množini muškoosobnoga oblika.

-e- : -a-

leżeć – leżałem, leżałam, leżeliśmy, leżałyśmy; musieć – musiałem, musiałam, musieliśmy, musiałyśmy; myśleć – myślałem, myślałam, myśleliśmy, myślałyśmy; rozumieć – rozumiałem, rozumiałam, rozumieliśmy, rozumiałyśmy; siedzieć – siedziałem, siedziałam, siedzieliśmy, siedziałyśmy; umieć – umiałem, umiałam, umieliśmy, umiałyśmy; widzieć – widziałem, widziałam, widzieliśmy, widziałyśmy; wiedzieć – wiedziałem, wiedziałam, wiedzieliśmy, wiedziałyśmy

FUTUR - CZAS PRZYSZŁY

Futur je glagolski oblik kojim se izražava buduće vrijeme.

Poljski jezik razlikuje dva futura:

- **jednostavni futur - czas przyszly prosty** i
- **složeni futur - czas przyszly złożony**.

JEDNOSTAVNI FUTUR - CZAS PRZYSZŁY PROSTY

Jednostavni futur tvori se od svršenih glagola i oblikom je jednak obliku prezenta svršenih glagola.

napisać

	Jednina	Mnożina
1.	napiszę	napiszemy
2.	napiszesz	napiszecie
3.	napisze	napiszą

ugotować

	Jednina	Mnożina
1.	ugotuję	ugotujemy
2.	ugotujesz	ugotujecie
3.	ugotuje	ugotują

zapytać

	Jednina	Mnożina
1.	zapytam	zapytamy
2.	zapytasz	zapytacie
3.	zapyta	zapytają

zrobić

	Jednina	Mnożina
1.	zrobię	zrobimy
2.	zrobisz	zrobicie
3.	zrobi	zrobią

Svi svršeni glagoli svojim prezentskim oblicima izriču buduću radnju.

SŁOŻENI FUTUR - CZAS PRZYSZYŁY ZŁOŻONY

Słożeni se futur tvori na dva načina:

- od futura glagola *być* i infinitiva nesvršenih glagola – *będę spać*
- od futura glagola *być* i perfektnoga oblika koji iskazuje i rod – *będę spał, będę spała*

	Jednina	Mnożina
1.	będę śpiewać	będziemy śpiewać
2.	będziesz śpiewać	będziecie śpiewać
3.	będzie śpiewać	będą śpiewać

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę śpiewał	będę śpiewała	-	będziemy śpiewali	będziemy śpiewały
2.	będziesz śpiewał	będziesz śpiewała	-	będziecie śpiewali	będziecie śpiewały
3.	będzie śpiewał	będzie śpiewała	będzie śpiewało	będą śpiewali	będą śpiewały

KONDITIONAL - TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY (WARUNKOWY)

Kondicional se tvori od svršenih i nesvršenih glagola. Perfektnom obliku glagola 3. lica jednine dodaju se nastavci *-bym, -byś, -by*, a u perfektnom obliku glagola 3. lica množine nastavci *-byśmy, -byście, -by*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	rysowałbym	rysowałabym	-	rysowalibyśmy	rysowałybyśmy
2.	rysowałbyś	rysowałabyś	-	rysowalibyście	rysowałybyście
3.	rysowałby	rysowałaby	rysowałoby	rysowaliby	rysowałyby

Poszłabym z tobą do teatru.
 Mógłbyś mi pożyczyć gazetę?
 Przeczytałbyś książkę do piątku?
 Pojechałbym do Krakowa, gdybym miał samochód.

Partikula *-by* je pomična:

Napisałabyś list do babci?
 Byś napisała list do babci?
 List do babci byś napisała?

IMPERATIV - TRYB ROZKAZUJĄCY

	Jednina	Mnożina
1.	-	-my
2.	ø, -ij, -yj, -aj, -uj	-cie
3.	<i>niech</i>	<i>niech</i>

Imperativ se tvori od prezentske osnove svršenih i nesvršenih glagola kojoj se dodaju nastavci.

1. i 2. vrsta - 1. i 2. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-	-my
2.	ø, -ij, -yj, -j	-cie
3.	<i>niech</i>	<i>niech</i>

Imperativ glagola 1. i 2. vrste tvori se od prezentske osnove glagola u 2. licu jednine.

Glagoli 1. i 2. vrste uglavnom imaju **nulti nastavak (ø)** u drugom licu jednine:

bić – bij!, chwalić – chwal!, dzwonić – dzwoń!, iść – idź!, kąpać się – kąp się!, kłaść – kładź!, lać – lej!, myśleć – myśl!, nieść –

nieść!, otworzyć – otwórz!, pisać – pisz!, płacić – płać!, płynąć – płyn!, robić – rób!, stanąć – stań!, uczyć się – ucz się!, znaleźć – znajdź!, zrobić – zrób!

Nulti nastavak (ø) imaju i:

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-owa-*:

**budować – buduj!, kierować – kieruj!, pocałować – pocałuj!,
pracować – pracuj!, studiować – studiuuj!, żartować – żartuj!**

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-ywa-*:

**obiecywać – obiecuj!, porównywać – porównuj!, przekonywać –
przekonuj!, rozpatrywać – rozpatruj!, wykonywać –
wykonuj!, zachowywać – zachowuj!**

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-iwa-*:

**oszukiwać – oszukuj!, podskakiwać – podskakuj!,
podsluchiwać – podsluchuj!**

Nastavak -ij/-yj u 2. licu jednine imaju:

– glagoli sa suglasničkom skupinom:

**biegnąć – biegnij!, ciąć – tnij!, ciągnąć – ciągnij!, dąć – dmij!,
drzeć – drzyj!, kraść – kradnij!, rosnąć – rośnij!, rwać – rwij!,
słać – ślij!, spać – śpij!, spóźnić się – spóźnij się!, ssać – ssij!,
ściąć – zetnij!, śnić – śnij!, tkwić – tkwij!, trzeć – trzyj!, upaść –
upadnij!, zacząć – zacznij!, zamknąć – zamknij!, zapomnieć –
zapomnij!, zdjąć – zdejmij!, zwać – zwij!**

• **podkreślić - podkreśl!, spojrzeć - spojrz!, wziąć - weź!**

Glagoli sa sufikslnim morfemom *-awa-* tvore 2. lice jednine imperativa od infinitivne osnove:

**dawać – dawaj!, dostawać – dostawaj!, oddawać – oddawaj!,
poznawać – poznawaj!, przyznawać – przyznawaj!,
sprzedawać – sprzedawaj!, uznawać – uznawaj!, wstawać –
wstawaj!, zdawać – zdawaj!**

3. i 4. vrsta - 3. i 4. koniugacija

Glagoli 3. i 4. vrste tvore 2. lice imperativa jednine od prezentske osnove glagola 3. lica u množini:

**czekać – czekaj!, czytać – czytaj!, grać – graj!, jeść – jedz!,
kochać – kochaj!, oglądać – oglądaj!, otwierać – otwieraj!,
pływać – pływaj!, powtarzać – powtarzaj!, przeproszać
– przepraszaj!, pytać – pytaj!, rozmawiać – rozmawiaj!,
rozumieć – rozumiej!, słuchać – słuchaj!, szukać – szukaj!,
śmiać – śmieć!, śpiewać – śpiewaj!, umieć – umiej!, wiedzieć –
wiedz!, zamykać – zamykaj!**

• **dać – daj!, mieć – miej!**

Treće lice jednine i treće lice množine glagola svih vrsta tvori se imperativnom konstrukcijom *niech* i prezentskim oblikom 3. lica glagola u jednini i množini:

**grać – niech gra!, niech grają!, kochać – niech kocha!, niech
kochają!, otwierać – niech otwiera!, niech otwierają!, pić –
niech pije!, niech piją!, pytać – niech pyta!, niech pytają!,
szukać – niech szuka!, niech szukają!, zrobić – niech zrobi!,
niech zrobią!**

Prvo i drugo lice množine tvori se dodavanjem nastavaka -my, -cie imperativnom obliku u 2. licu jednine:

**czytać – czytaj!, czytajmy!, czytajcie!; jeść – jedz!, jedzmy!,
jedzcie!; krzyczeć – krzycz!, krzyczmy!, krzyczcie!; mieć –
miej!, miejmy!, miejcie!; pisać – pisz!, piszmy!, piszcie!; płakać
– płacz!, płaczmy!, płaczcie!; uczyć się – ucz się!, uczmy się!,
uczcie się!; zrobić – zrób!, zróbmy!, zróbcie!**

Česte su samoglasničke alternacije:

a : e lać – lej!
a : ó bać się – bój się!, stać – stój!
o : ó robić – rób!

pić

	Jednina	Mnożina
1.	-	pijmy!
2.	pij!	pijcie!
3.	niech pije!	niech piją!

robić

	Jednina	Mnożina
1.	-	róbmy!
2.	rób!	róbcie!
3.	niech robi!	niech robią!

bać się

	Jednina	Mnożina
1.	-	bójmy się!
2.	bój się!	bójcie się!
3.	niech się boi!	niech się boją!

studiować

	Jednina	Mnożina
1.	-	studujmy!
2.	studuj!	studujcie!
3.	niech studiuje!	niech studują!

trzymać

	Jednina	Mnożina
1.	-	trzymajmy!
2.	trzymaj!	trzymajcie!
3.	niech trzyma!	niech trzymają!

czytać

	Jednina	Mnożina
1.	-	czytajmy!
2.	czytaj!	czytajcie!
3.	niech czyta!	niech czytają!

jeźdź

	Jednina	Mnożina
1.	-	jedźmy!
2.	jedź!	jedźcie!
3.	niech je!	niech jedzą!

Glagoli *boleć*, *brakować*, *jeździć*, *kosztować*, *lubić*, *potrzebować*, *słyszeć*, *widzieć* i *woleć* nemaju oblik za 2. lice jednine.

GLAGOLSKI PRIDJEVI I PRILOZI – IMIESŁOWY

Glagolski pridjevi - Imiesłowy przymiotnikowe

Glagolski se pridjevi sklanjaju u broju, rodu i padeżu.

U poljskom su jeziku dva tipa glagolskih pridjeva:

- **glagolski pridjev radni (imiesłów przymiotnikowy czynny)**
- **glagolski pridjev trpni (imiesłów przymiotnikowy bierny)**

GLAGOLSKI PRIDJEV RADNI – IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY CZYNNY

Glagolski pridjev radni tvori se od prezentske osnove 3. lica množine nesvršenih glagola kojoj se dodaju sufiksadni morfem *-qc-* i nastavci *-y* (za muški rod), *-a* (za ženski rod), *-e* (za srednji rod).

<p>biorący, biorąca, biorące piszący, pisząca, piszące siedzący, siedząca, siedzące</p>
--

**piszący dziennikarz, pisząca pisarka, piszące dziecko; piszący
pisarze, piszące pisarki, piszące dzieci**
**śpiący chłopak, śpiąca dziewczyna, śpiące dziecko; śpiący
chłopcy, śpiące dziewczyny, śpiące dzieci**

W parku widziałem śpiewającą dziewczynę. – Widziałem dziewczynę,
która śpiewała w parku.

Widzę pana słuchającego radia. – Widzę pana, który słucha radia.

GLAGOLSKI PRIDJEV TRPNI – IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY BIERNY

Glagolski pridjev trpni (imiesłów przymiotnikowy bierny) tvori se tako da se infinitivnoj osnovi prijelaznih svršenih i nesvršenih glagola dodaju sufiksalni morfemi *-n-*, *-on-* i *-t-* te nastavci *-y* (za muški rod), *-a* (za ženski rod) i *-e* (za srednji rod).

<p>pisa-ć pisany, pisana, pisane napisa-ć napisany, napisana, napisane gubi-ć gubiony, gubiona, gubione zgubi-ć zgubiony, zgubiona, zgubione my-ć myty, myta, myte umy-ć umyty, umyta, umyte</p>
--

napisany tekst, napisana książka, napisane dzieło
umyty talerz, umyta szklanka, umyte jabłko

Vršitelj radnje u pasivnim konstrukcijama uvodi se pomoću prijedloga *przez*:

Zbiór opowiadań *Szafa* został napisany przez Olę Tokarczuk.
Cale mieszkanie zostało posprzątane przez mojego kuzyna.

Sufiksalni morfem *-n-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava na *-a*:

**czytać – czytany, grać – grany, pisać – pisany, uczesać –
uczesany, wybrać – wybrany**

– glagoli kojih infinitivna osnova završava samoglasnikom *-e*, koji u oblicima prošloga vremena alternira u *-a*:

**przemyśleć – przemyślany, usłyszeć – usłyszany, widzieć –
widziany, zrozumieć – zrozumiany**

Sufiksalni morfem *-on-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava sufiksanim morfemom *-i-* ili *-y-*:

**gonić – goniony, omówić – omówiony, przeprosić –
przeproszony, ruszyć – ruszony, wozić – wożony**
• **lubić – lubiany**

– glagoli kojih infinitivna osnova završava na *-ś* ili *-ź* i glagolima s infinitivnom nastavkom *-c*:

okraść – okradziony, pognieść – pognieciony, strzyc – strzyżony, upiec – upieczony, wieźć – wieziony, zawieźć – zawieziony, znaleźć – znaleziony

Sufiksalni morfem *-t-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava nazalnim samoglasnikom i pri tome *-q-* alternira u *-ę-*:

dać – dęty, kopnąć – kopnięty, wziąć – wzięty, zacząć – zaczęty, zamknąć – zamknięty, zmoknąć – zmoknięty

– glagoli sa suglasničkom skupinom u infinitivnoj osnovi (za osnovu se uzima 3. lice jednine u perfektu):

drzeć – darty, pożreć – pożarty, rozedrzeć – rozdarty, trzeć – tarty

– glagoli kojih prezentska osnova završava na *-j*:

kłuć – kłuli – kłuty, kryć – kryli – kryty, kuć – kuli – kuty, pić – pili – pity, szyć – szyli – szyty, umyć – umyli – umyty, zabić – zabyli – zabity

U glagolskih pridjeva koji završavaju na *-ony* i tvore se od glagola kojih prezentska osnova završava na: *-ci-*, *-dzi-*, *-si-*, *-zi-*, *-ści-* redovite su alternacije:

ci : c	rzucić – rzucony, zapłacić – zapłacony
dzi : dz	prowadzić – prowadzony
si : sz	przeprosić – przeproszony
zi : ź	wozić – wożony
ść : szcz	opuścić – opuszczony

Ta szafa jest wyrzucona.

Talerz jest umyty.

Wino jest wypite już przedwczoraj.

Glagolski prilozi – Imiesłowy przysłówkowe

Glagolski prilozi (imiesłowy przysłówkowe) su različni oblici koji se ne sklanjaju.

Razlikuju se:

- glagolski prilog sadašnji (imiesłów przysłówkowy współczesny)
- glagolski prilog prošli (imiesłów przysłówkowy uprzedni)

GLAGOLSKI PRILOG SADAŠNJI - IMIESŁÓW PRZYSŁÓWKOWY WSPÓŁCZESNY

Glagolski prilog sadašnji tvori se od prezentske osnove 3. lica množine nesvršenih glagola i sufiksalnoga morfema *-ąć*.

<p>pisać pisz + ąć – pisząc siedzieć siedz + ąć – siedząc śpiewać śpiewaj + ąć – śpiewając</p>
--

biegać – biegając, budować – budując, być – będąc, chodzić – chodząc, czytać – czytając, jechać – jadąc, jeść – jedząc, kibicować – kibicując, kopać – kopiąc, kraść – kradnąc, krzyczeć – krzycząc, mamrotać – mamrocząc, mieć – mając, móc – mogąc, pić – pijąc, pisać – pisząc, pomagać – pomagając, służyć – służąc, spacerować – spacerując, spoglądać – spoglądając, umieć – umiejąc, widzieć – widząc, zarabiać – zarabiając

Glagolski prilog sadašnji izražava radnju koja se odvija istodobno kao i radnja koju izriče glagol.

Jedząc kanapkę, czytał książkę.

Śpiewając piosenki włoskie, dobrze się nauczyła języka.

Oglądając film, zapisywała nowe słowa.

Gołąc się, zawsze patrzę w lustro.

**GLAGOLSKI PRILOG PROŠLI -
IMIESŁÓW PRZYSŁÓWKOWY UPRZEDNI**

Glagolski prilog prošli tvori se od perfektne osnove 3. lica jednine svršenih glagola muškoga roda kojoj se dodaje sufiksalni morfem *-wszy* ili *-lszy*.

**napisać napisa + wszy - napisawszy
pochwalić pochwali + wszy - pochwaliwszy
przynieść przyniós + lszy - przyniósłszy**

Ako osnova završava na samoglasnik, dobiva **sufiksalni morfem *-wszy***:

**napisać – napisał – napisawszy; obudzić się – obudził się
– obudziwszy się; posłuchać – posłuchał – posłuchawszy;
przejechać – przejechał – przejechawszy; sprzedać – sprzedał
– sprzedawszy; uspokoić się – uspokoił się – uspokoiwszy się;
włączyć – włączył – włączywszy; zacząć – zaczął – zacząwszy;
zaśpiewać – zaśpiewał – zaśpiewawszy**

Ako osnova završava na suglasnik, dobiva **sufiksalni morfem *-lszy***:

**pójść – poszedł – poszedłszy; przynieść – przyniósł –
przyniósłszy; usiąść – usiadł – usiadłszy; wychudnąć – wychudł
– wychudłszy; wytrzeć – wytarł – wytarłszy; znaleźć się –
znalazł się – znalazłszy się**

Glagolski prilog prošli izražava glagolsku radnju koja prethodi radnji izrečenoj predikatnim glagolom.

Pisząc pracę domową, Janek zasnął.

Napisawszy pracę domową, Janek zasnął.

Nosząc paczkę, spotkała nową sąsiadkę.

Przyniósłszy paczkę, spotkała nową sąsiadkę.

TRPNI GLAGOLSKI OBLIK – STRONA BIERNA

Trpni glagolski oblici tvore se od oblika glagola *być* i glagolskog pridjeva trpnog (imiesłów przymiotnikowy bierny) glavnoga glagola.

U infinitivnom obliku glagolski pridjev trpni je u instrumentalu: *być mytym*, *być czesany*. U ostalim oblicima glagolski pridjev je uvijek u nominativu: *Karol jest myty*, *Anna jest czesana*.

Trpni glagolski oblici tvore se i od svršenih i od nesvršenih glagola. Uz nesvršeni glagol stoji oblik glagola *być*, a uz svršeni glagol osim glagola *być* i glagol *zostać*. Glagol *zostać* rabi se u oblicima perfekta i futura.

Trpni oblik imaju samo prijelazni glagoli (czasowniki przechodnie).

Trpni glagolski oblici koji se tvore s oblicima glagola *być* imaju značenje osobine koja je proizašla iz djelovanja glavnog glagola. Oblici s glagolom *zostać* (postati) imaju procesualno značenje.

Prezent					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jestem myty	jestem myta	-	jesteśmy myci	jesteśmy myte
2.	jesteś myty	jesteś myta	-	jesteście myci	jesteście myte
3.	jest myty	jest myta	jest myte	są myci	są myte

Perfekt					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłem myty	byłam myta	-	byliśmy myci	byłyśmy myte
2.	byłeś myty	byłaś myta	-	byliście myci	byłyście myte
3.	był myty	była myta	było myte	byli myci	były myte

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę myty	będę myta	-	będziemy myci	będziemy myte
2.	będiesz myty	będiesz myta	-	będziecie myci	będziecie myte
3.	będzie myty	będzie myta	będzie myte	będą myci	będą myte

Prezent					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jestem umyty	jestem umyta	-	jestesmy umyci	jestesmy umyte
2.	jesteś umyty	jesteś umyta	-	jesteście umyci	jesteście umyte
3.	jest umyty	jest umyta	jest umyte	są umyci	są umyte

Perfekt					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	zostałem umyty	zostałam umyta	-	zostaliśmy umyci	zostałyśmy umyte
2.	zostałeś umyty	zostałaś umyta	-	zostaliście umyci	zostałyście umyte
3.	został umyty	została umyta	zostało umyte	zostali umyci	zostały umyte

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	zostanę umyty	zostanę umyta	-	zostaniemy umyci	zostaniemy umyte
2.	zostaniesz umyty	zostaniesz umyta	-	zostaniecie umyci	zostaniecie umyte
3.	zostanie umyty	zostanie umyta	zostanie umyte	zostaną umyci	zostaną umyte

POVRATNI OBLIK - STRONA ZWROTNA

Povratnost izriče povratna zamjenica *się* koja ne mijenja svoj oblik.

Neki su poljski glagoli samo povratni:

bać się, lękać się, modlić się, starzec się, śmiać się, uśmiechać się, wpatrywać się itd.

Neki glagoli ne mogu biti povratni:

boleć, chorować, czekać, czytać, iść, jechać, mieszkać, mówić, pić, pisać, pozdrowić, spać, śpiewać, tańczyć, usiąść, wejść, wyjść itd.

Neki glagoli mogu biti i povratni i nepovratni:

denerwować się – denerwować, martwić się – martwić, myć się – myć, mylić się – mylić, oglądać się – oglądać, ubierać się – ubierać, uczyć się – uczyć, zaczynać się – zaczynać

Prezent		
	Jednina	Mnożina
1.	myję się	myjemy się
2.	myjesz się	myjecie się
3.	myje się	myją się

Perfekt					
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	myłem się	myłam się	-	myliśmy się	myłyśmy się
2.	myłeś się	myłaś się	-	myliście się	myłyście się
3.	mył się	myła się	myło się	myli się	myły się

Futur					
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	umyję się będę się mył	umyję się będę się myła	-	umyjemy się, będziemy się myli	umyjemy się, będziemy się myły
2.	umyjesz się będziesz się mył	umyjesz się będziesz się myła	-	umyjecie się, będziecie się myli	umyjecie się, będziecie się myły
3.	umyje się będzie się mył	umyje się będzie się myła	umyje się będzie się myło	umyją się, będą się myli	umyją się, będą się myły

VID - ASPEKT

Glagolskim se vidom izražava svršenost odnosno nesvršenost glagolske radnje, stanja i zbivanja te se glagoli po vidu dijele na svršene (czasowniki dokonane) i nesvršene (czasowniki niedokonane). Većina glagola čini vidske parove (pary aspektowe): *brać – wziąć, mówić – powiedzieć, oglądać – obejrzeć, pisać – napisać, uczyć się – nauczyć się*.

Glagoli *być, mieć, musieć, spać, móc, umieć, wiedzieć, woleć, życzyć* nemaju svršeni parnjak.

Opreka svršenost : nesvršenost u poljskom je jeziku važna jer se prezentskim oblikom svršenih glagola izriče buduće vrijeme. Složeni se futur tvori samo od nesvršenih glagola.

Nesvršeni glagoli mogu biti:

- trajni (czasowniki duratywne)
- učestali (czasowniki iteratywne).

Svršeni se glagoli mogu tvoriti od nesvršenih i nesvršeni od svršenih. Svršeni se glagoli od nesvršenih glagola tvore prefiksacijom i sufiksacijom.

Nesvršeni se glagoli od svršenih tvore zamjenom sufiksalnoga morfema osnove svršenih glagola morfemima *-a-, -awa-, -ywa-, -owa-, -y-*.

1. prefiksacija:

z-, s-

budować – zbudować, gubić – zgubić, jeść – zjeść, martwić – zmartwić, marznąć – zmarznąć, mierzyć – zmierzyć, robić – zrobić, rozumieć – zrozumieć

chować – schować, klamać – skłamać, kończyć – skończyć, próbować – spróbować, pytać – spytać, tłuc – stłuc, topnieć – stopnieć, tracić – stracić

za-

czekać – zaczekać, dzwonić – zadzwonić, grać – zagrać, palić – zapalić, płacić – zapłacić, planować – zaplanować, pytać – zapytać, śpiewać – zaśpiewać, tańczyć – zatańczyć, telefonować – zatelefonować

- na-**
 karmić – nakarmić, lać – nalać, pisać – napisać, pić – napić,
 rysować – narysować, uczyć się – nauczyć się, ostrzyć –
 naostrzyć
- po-**
 dziękować – podziękować, jechać – pojechać, liczyć – policzyć,
 mylić się – pomylić się, myśleć – pomyśleć, prosić – poprosić,
 solić – dosolić, szukać – poszukać, sprzątać – posprzątać
- u-**
 całować – ucałować, gotować – ugotować, myć – umyć, piec –
 upiec, słyszeć – usłyszeć, szyć – uszyć, tkać – utkać, tyć – utyć
- wy-**
 drukować – wydrukować, pić – wypić, prać – wyprać, suszyć –
 wysuszyć, zdrowieć – wyzdrowieć
- prze-**
 czytać – przeczytać, straszyć – przestraszyć, żegnać się –
 przeżegnać się
- o-**
 głuchnąć – ogłuchnąć, golić – ogolić, publikować –
 opublikować, okradać – okraść, ślepnąć – oślepnąć

2. sufiksacja (promjena korijenskoga sufiksa)

- awa- -a-**
 dostawać – dostać, oddawać – oddać, sprzedawać – sprzedać
- owa- -i-**
 kupować – kupić
- ywa- -a-**
 porównywać – porównać, przekazywać – przekazać,
 zachowywać – zachować

-ywa- -ą-
odpoczywać – odpocząć

-a- -i-/-y-
**pozwalać – pozwolić, ruszać – ruszyć, wprowadzać –
wprowadzić**

-a- -ną-
dmuchać – dmuchnąć, dźwigać – dźwignąć

-a- -e-
umierać – umrzeć

-y- -o-
spotykać – spotkać

-a- -i- (+ a : ó)
obracać – obrócić, wracać – wrócić

Međutim, vidski par tvore i glagoli različitih osnova:

**brać – wziąć, iść – pójść, kłaść – położyć, nieść – nosić, oglądać
– obejrzyć, odkładać – odłożyć, opowiadać – opowiedzieć,
przychodzić – przyjść, przyjeżdżać – przyjechać, siadać
– siąść, widzieć – zobaczyć, wkładać – włożyć, wyjeżdżać –
wyjechać, znajdować – znaleźć**

GLAGOLI KRETANJA - CZASOWNIKI RUCHU

Glagoli kretanja izriču pomicanje ljudi, životinja, predmeta ili prijevoznoga sredstva od jedne točke do druge, odnosno iz jedne točke u drugu, u nekom prostoru i vremenskom razmaku.

Glagoli kretanja u poljskom jeziku čine zasebnu skupinu u odnosu na ostale glagole.

Mogućnost izricanja razlike kretanja hodom ili prijevoznim sredstvom osnovno je razlikovno obilježje poljskih glagola kretanja.

Glagoli kretanja su specifična skupina jer se među nesvršenim glagolima javlja morfološka opozicija glagola vezana uz usmjerenost odnosno neusmjerenost kretanja. Usmjerenost kretanje izriče se glagolima *iść*, *lecieć*, *nieść*, *płynąć*, *wieźć*, a neusmjerenost kretanje glagolima *chodźć*, *latać*, *pływać*, *nosić*, *wozić*.

Glagoli kretanja u poljskom jeziku razlikuju se kao:

- parne osnove (*iść* – *chodzić*, *jechać* – *jeździć*)
- vidski parnjaci (*przyjść* - *przychodzić*, *wyjechać* - *wyjeżdżać*).

Parne osnove glagola *iść* – *chodzić*, *jechać* – *jeździć* nisu vidski parnjaci.

Vidska opreka prisutna je tek u njihovim izvedenim oblicima, npr. *przyjść* – *przychodzić*, *wejść* – *wchodzić*.

Poljski se glagoli razlikuju s obzirom na:

1. način kretanja
2. vrstu kretanja i
3. smjer kretanja koji izriču.

Prema **načinu** kretanja glagoli izriču

1. kretanje hodom
2. kretanje prijevoznim sredstvom
3. kretanje prijevoznoga sredstva.

Prema **vrsti kretanja** razlikuju se glagoli koji izriču:

1. usmjerenost : neusmjerenost kretanje
2. jednokratno : višekratno kretanje.

Po **smjeru kretanja** glagoli se kretanja dijele na glagole koji izriču:

1. horizontalno
2. vertikalno
3. kružno kretanje
4. polukružno kretanje
5. koso kretanje.

Glagolom *iść* izražava se:

- jednokratno premještanje čovjeka i životinje od jednoga mjesta do drugoga isključivo hodom, *Marcin przed chwilą poszedł do sklepu.*, *Pies idzie do lasu.*
- jednokratno premještanje kopnenih, vodenih i zračnih prijevoznih sredstava: *Pociąg idzie tą trasą.* *Statek idzie do Rijeki.* *Samolot idzie do Zagrzebia.*
- kretanje sunca, krvi i mirisa: *Słońce idzie ku zachodowi.* *Krew idzie z nosa.* *Od morza idzie zapach.* (Moguće su i zamjene: *leci*, *cieknie*.)

Glagolom *chodzić* izražava se:

- višekratno premještanje čovjeka od jednoga mjesta do drugoga isključivo hodom: *Marcin chodzi do kina.*
- višekratno premještanje i prometovanje kopnenih i vodenih prijevoznih sredstava: *Tramwaj chodzi od Marszałkowskiej do Puławskiej.*, *Statek chodzi dwa razy dziennie.*

Glagolom *chadzać* izražava se:

- učestalo premještanje isključivo hodom: *Chadza do ogrodu zoologicznego (od czasu do czasu).*

Glagolom *jechać* izražava se:

- jednokratno premještanje od jednoga mjesta do drugoga prijevoznim sredstvom, putovanje automobilom: *Marcin jedzie samochodem.* *Ewa pojedzie pociągiem.*
- jednokratno premještanje prijevoznoga sredstva: *Autobus jedzie o 21.*

Glagolom *jeździć* izražava se:

- višekratno premještanje od jednoga mjesta do drugoga prijevoznim sredstvom: *Piotr i Iwona jeżdżą tramwajem do pracy.*
- upravljanje nekim prijevoznim sredstvom: *Marek jeździ samochodem.*

– višekratno premještanje ili prometovanje prijevoznih sredstava nekom stalnom trasom: *Tramwaje jeżdżą od Ilicy do Sawskiej.*

	iść	chodzić	chadzać	jechać	jeździć
Kretanje hodom	+	+	+	-	-
Kretanje vozilom	-	-	-	+	+
Kretanje (prometovanje) vozila	+	+	-	+	+
Iterativnost	-	+	+	-	+

Prefiksacijom glagola *iść* i *jechać* tvore se svršeni glagoli: *dojść, dojechać, przyjść, przyjechać*. Prefiksacijom glagola *chodzić* tvore se nesvršeni glagoli *chodzić – dochodzić*.

Izvedenice glagola *jeździć* tvore se također dodavanjem prefiksa i alternacijom samoglasnika *i* u samoglasnik *a*: *do + jeździć – dojeżdżać*. Oba su glagola nesvršenoga vida.

Poljskim se glagolima kretanja nesvršenoga vida poput preostalih glagola izriče prošlo, sadašnje i buduće vrijeme, dok glagoli svršenoga vida izražavaju samo prošlo i buduće vrijeme.

Prezent

iść

	Jednina	Mnożina
1.	idę	idziemy
2.	idziesz	idzicie
3.	idzie	idą

chodzić

	Jednina	Mnożina
1.	chodzę	chodzimy
2.	chodzisz	chodzicie
3.	chodzi	chodzą

chadzać

	Jednina	Mnożina
1.	chadzam	chadzamy
2.	chadzasz	chadzacie
3.	chadza	chadzają

jechać

	Jednina	Mnożina
1.	jadę	jedziemy
2.	jedziesz	jedziecie
3.	jedzie	jadą

jeździć

	Jednina	Mnożina
1.	jeżdżę	jeździmy
2.	jeździsz	jeździcie
3.	jeździ	jeżdżą

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	szedłem	szłam	-	szliśmy	szłyśmy
2.	szedłeś	szłaś	-	szliście	szłyście
3.	szedł	szła	szło	szli	szły

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chodziłem	chodziłam	-	chodziliśmy	chodziłyśmy
2.	chodziłeś	chodziłaś	-	chodziliście	chodziłyście
3.	chodził	chodziła	chodziło	chodzili	chodziły

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jechałem	jechałam	-	jechaliśmy	jechałyśmy
2.	jechałeś	jechałaś	-	jechaliście	jechałyście
3.	jechał	jechała	jechało	jechali	jechały

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jeździłem	jeździłam	-	jeździliśmy	jeździłyśmy
2.	jeździłeś	jeździłaś	-	jeździliście	jeździłyście
3.	jeździł	jeździła	jeździło	jeździli	jeździły

Futur					
Jednina			Mnożina		
m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.	
1.	będę szedł	będę szła	-	będziemy szli	będziemy szły
2.	będziesz szedł	będziesz szła	-	będziecie szli	będziecie szły
3.	będzie szedł	będzie szła	będzie szło	będą szli	będą szły

Futur					
Jednina			Mnożina		
m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.	
1.	będę chodził	będę chodziła	-	będziemy chodzili	będziemy chodziły
2.	będziesz chodził	będziesz chodziła	-	będziecie chodzili	będziecie chodziły
3.	będzie chodził	będzie chodziła	będzie chodziło	będą chodzili	będą chodziły

Futur					
Jednina			Mnożina		
m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.	
1.	będę jechał	będę jechała	-	będziemy jechali	będziemy jechały
2.	będziesz jechał	będziesz jechała	-	będziecie jechali	będziecie jechały
3.	będzie jechał	będzie jechała	będzie jechało	będą jechali	będą jechały

Futur					
Jednina			Mnożina		
m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.	
1.	będę jeździł	będę jeździła	-	będziemy jeździli	będziemy jeździły
2.	będziesz jeździł	będziesz jeździła	-	będziecie jeździli	będziecie jeździły
3.	będzie jeździł	będzie jeździła	będzie jeździło	będą jeździli	będą jeździły